

De Giuseppe a Ferruccio

Roma, 15 d'octubre

Estimat Ferruccio,

Aquest matí he comprat el bitllet. Marxo el 30 de novembre, d'aquí a un mes i mig. Fa una setmana que vaig enviar els meus tres baguls. A dins hi ha llibres, vestits i camises. Quan arribin, truca'm. Sé prou bé que en comptes de cartes prefereixes el telèfon. Jo, al revés.

Estic molt content de marxar. Estic molt content de tornar-te a veure. En els últims temps la vida aquí se m'havia fet difícil. M'hi ofegava. D'ençà que he decidit venir a casa teva, que torno a respirar.

Però també em sap greu marxar. Penso que m'enyoraré d'algunes persones i d'alguns llocs als quals estic molt lligat. No crec que faci noves amistats. Amb els anys m'he tornat més aviat solitari. Aquí hi tenia alguns amics, no gaires, i els trobaré a faltar. Però bé s'ha de patir per alguna cosa. Tindrè la teva companyia i serà molt per a mi. T'aprecio molt, ja ho saps, i t'he trobat molt a faltar, durant tots aquests anys. Les teves visites eren escadusseres i breus. M'agradava que vinguessis, sí, però alhora em posava trist, perquè la visita era breu i perquè sempre patia per si t'avorries, sempre patia per si trobaves que la meva companyia era poc per a tu.

Sovint em demano si estàs content que vingui. Vas ser tu qui em va dir de venir, sí, però en algun moment dubto de si te

n'has penedit. Però a aquestes alçades, si te n'has penedit, ja està fet. Tinc el bitllet i de marxar, marxo. Econòmicament, miraré de no ser-te cap càrrega.

Vinc a Amèrica com qui ha decidit llançar-se a l'aigua i espera sortir-ne o mort, o nou, o diferent. Ja sé que aquestes coses t'irriten, però així ho sento i vull que ho sàpigues.

El meu fill no el trobaré a faltar perquè no el veig mai.

Una abraçada,

Giuseppe

De Giuseppe a Lucrezia

Roma, 20 d'octubre

Estimada Lucrezia meva,

No ens veurem més. Em sembla que ahir va ser l'últim cop. Et vaig dir que potser vindria a Monte Fermo dissabte que ve, però em sembla que no vindré. Ahir a la nit, mentre sortíem, vaig aixecar els ulls per veure bé Les Margarides i vaig pensar que mirava aquella casa per últim cop. No crec que vingui a veure-us, ja. I no crec que tu vinguis a Roma. No té sentit. I no vinguis per mi. Ahir em vaig acomiadar de tu, i no m'agrada dir adéu dues vegades. No em truquis, que jo tampoc no et trucaré. No vull la teva veu, ni vull que tu tinguis la meva. Prefereixo aquest tros de paper.

Em vas dir que vindries a veure'm a Amèrica. Però no ho crec. Des que et conec que no t'he vist mai fer grans viatges. L'única cosa que t'he vist fer, en tots aquests anys, ha estat pujar de tant en tant al teu Volkswagen atrotinat, que fa pudor de gos mullat, per anar al mercat de Pianura. O sigui que l'últim cop que t'hauré vist serà ahir, a l'estació de Pianura. Duies aquella jaqueta de llana blanca que té el pèl llarg, amb tot de camells brodats a la vora, i uns pantalons blancs una mica brutots, els cabells agafats en una cua que et penjava pel coll, i t'estaves recolzada a la paret. Així et recordo. Estaves molt pàl·lida. Però tu sempre estàs pàl·lida. Quan el tren ja arribava, el Piero va dir, ¿per què no agafes l'altre, el que surt d'aquí a una hora? Em cau

bé, el Piero. Vaig treure el cap per la finestra i us vaig veure tots tres: tu, el Piero, la Serena. El Piero portava la seva bufanda vermella. La Serena menjava pa amb formatge. Tu t'estaves recolzada a la paret. Així us recordo. La dolçor i la feixuguesa del Piero. Els seus cabells arrissats i rossos, sempre una mica suats, encara que faci fred. La Serena amb tot de molletes de pa al jersei. Tu, tan alta, la teva pal·lidesa, la cua negra penjant-te pel coll, les mans a les butxaques.

Aquests dies, abans de marxar, tinc moltes coses a fer. M'he de comprar camises, un vestit d'hivern i un abric. A Amèrica tot és car. El meu germà diu que tot és car. Després he de buidar el pis. No de mobles, sinó de tot allò que no serveixi a ningú: papers vells, cartes velles, cassoles velles, robota vella. No de mobles, perquè, com ja saps, els Lanzara el compren amb mobles i tot. La Roberta diu que m'ho he venut per un tros de pa. Però ja saps com és, la Roberta. Per a cada cosa troba un nom, una dignitat i un preu. Aquests dies ens veiem molt, amb la Roberta. Puja i m'ajuda a buidar calaixos. Segons ella, ha estat una gran bestiesa vendre el pis. No venguis mai les quatre parets, mai. Les quatre parets s'han de tenir ben agafades. A ella, pel seu pis, que és ben bé sota el meu i gairebé idèntic, li van oferir una morterada, que ella va refusar perquè ni en somnis se'l trauria de sobre. Però ¿per què els Lanzara en paguen tan poc? Estimat Giuseppe, em diu, els Lanzara t'han pres el pèl. ¿I com t'ho faràs si un dia et passa pel cap tornar? Li responc que no crec que em passi pel cap. I xerrant xerrant anem buidant calaixos. De tant en tant mirem fotos dels parents i de quan érem petits, ella, el Ferruccio i jo, a la platja i a la neu.

¿Per què te'n vas a Amèrica?, em va demanar l'altre dia el Piero mentre passejàvem pel bosc. Normalment, quan m'ho demanen, responc sempre les mateixes coses. No tinc diners. M'he cansat d'escriure articles per als diaris. Els diaris em fan

fàstic. El meu germà, a Princeton, coneix molta gent. Ensenya biologia a la universitat i és molt apreciat. Hi viu des de fa molts anys. Em trobarà feina, ja se n'ha informat. Faré classes d'italià a qualsevol escola. A Amèrica els professors estan ben pagats. A més, el meu germà va bé de diners. No espero que em mantingui del tot, però parcialment, sí. M'ocuparé de la casa i faré el menjar. Amb les feines de casa me'n surto bé i faig via, ja ho saps. Tinc ganes de viure a Princeton, una ciutat petitíssima, que no he vist mai però que m'imagino, perquè el meu germà me n'ha parlat molt. Tinc ganes de viure en una ciutat petitíssima d'Amèrica. No he vist mai Amèrica, i ara la veuré. A Princeton aniré a la biblioteca. Allí hi ha moltes biblioteques. Per fi em cultivaré. Tindrè pau per treballar i estudiar, i no demano res més. D'aquesta manera em vull anar preparant per a la vellesa. Podria anar a Amèrica un any i tornar. Sí. No ho sé. No m'agrada viatjar. I d'un temps ençà, allò que decideixo fer, vull decidir-ho i fer-ho per sempre.

M'agrada la idea d'estar amb el meu germà. Només és una mica més gran que jo, però sempre m'ha aconsellat i guiat, des que érem petits. Jo sóc una persona insegura. Necessito algú que em doni seguretat. El meu germà és un home que té totes les qualitats que jo no tinc, té un temperament tranquil i les idees clares. M'hi sento molt unit. Però si quan el teu germà era aquí, em va dir el Piero, estaves ensorrat i semblava que esperassis que marxés. És cert. M'esgotava tenir-lo sempre a casa. Aquesta és una casa on m'he acostumat a estar sol. Se'm feia feixuc veure'l assegut a la sala d'estar, cada matí, quan em llevava, i haver de decidir cada dia què fer-li fer i amb qui fer-lo quedar. Se'm feia feixuc trobar el seu barnús de ratlles al bany. No sóc una persona hospitalària. No m'agrada tenir gent a casa, ni anar a casa dels altres. Però a Amèrica no hi haurà convidats: ni ell ni jo serem hostes. Serem dos germans que viuen junts.

Al matí, quan em llevo, em poso a pensar en tot allò que estic a punt de deixar, tot allò que, quan seré a Amèrica, trobaré a faltar. Et deixo a tu. Deixo els teus fills, el Piero, casa vostra, que anomeneu Les Margarides vés a saber per què, perquè de margarida no se'n veu cap enlloc. Deixo aquells pocs amics que trobava sempre a casa vostra, la Serena, l'Egisto, l'Albina, aquells amb qui passejàvem pels boscos i amb qui a la nit jugàvem a cartes. He fet servir el passat imperfecte, però és un error, perquè vosaltres seguireu passejant i jugant a cartes, i l'imperfecte només m'afecta a mi. Deixo la meva cosina Roberta, gran dona, sempre disposada a ajudar tothom, barroera, tafanera i cridadera. Deixo casa meua, on visc des de fa més de vint anys. La butaca d'escaï, amb una manteta a sobre, que és on m'assec cada matí en llevar-me. El llit amb les columnetes de fusta, on m'ajaço a la nit. La finestra de la cuina, que dóna al jardí de les monges. Les finestres de la saleta, que donen a via Nazario Sauro. El quiosc dels diaris a la cantonada, el restaurant Mariuccia on de vegades baixo a dinar, la botiga d'esports i el cafè Esperia. Et deixo a tu. Deixo la teua cara llarga i pàl·lida, els teus ulls verds, la teua cabellera negra, els teus llavis molsuts. Fa tres anys que no fem l'amor, però quan et veig sempre em sembla que ho vam fer ahir. I en canvi no ho farem mai més. Aquell dia a Viterbo em vas dir "mai més". Deixo també Viterbo, aquell hotel i aquella habitació que odiava i on vaig tornar tot sol, l'estiu passat, sense cap mena de raó. Potser perquè estava fatal i encara volia estar pitjor. Vaig demanar que em donessin aquella habitació, la vint-i-tres. Hi penso sovint, en aquella habitació, i des d'Amèrica encara hi pensaré, amb enyor, perquè també s'enyoren els llocs que hem odiat. Però potser des d'Amèrica aquella habitació serà més confusa, inofensiva i llunyana. Pel que fa al meu fill, no puc dir que el deixo perquè no sé mai ben bé on és, o també pot ser que quan sigui a Amèrica el vegi més sovint, perquè per a ell els grans viatges no són cap problema.